

225

MARÇ - ABRIL
2012
3 EUR

el mirall

Entrevista

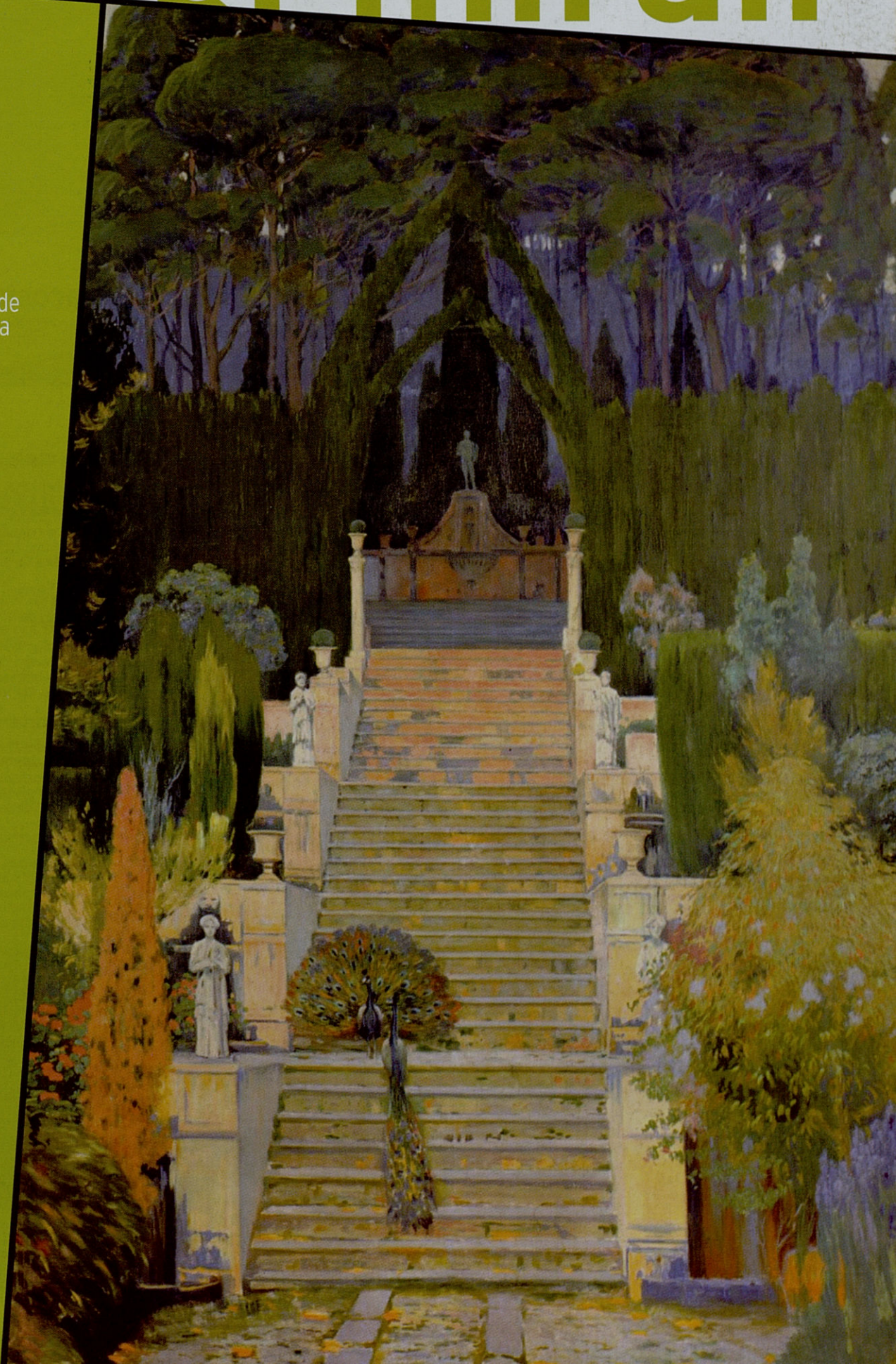
Entreveu

Itineraris

Gaspar Valero:
Travessa de la serra de
Tramuntana tira a tira
(9a etapa)

Dossier

Els jardins, l'oxigen
de les ciutats

Coll d'en Rabassa

Albuera, 1 · 07007 Palma
Tel. 971 490 354
bibcoll@a-palma.es
De dilluns a divendres de les 16 a les 21 h
Dimarts i dijous també de les 10.30 a les 13.30 h
Dissabte de les 9 a les 13 h

Cort

Pça. de Cort, 1 · 07001 Palma
Tel. 971 225 962
bibcort@a-palma.es
De dilluns a divendres de les 8.30 a les 20.30 h
Dissabte de les 9 a les 13 h

Gènova

Barranc, 22 · 07015 Palma
Tel. 971 405 481
bibgenova@a-palma.es
Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Indioteria

Gremi Tintorers, 2 · 07009 Palma
Tel. 971 207 505
bibsaindioteria@a-palma.es
Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Joan Alcover

Joan Alcover, 28 · 07006 Palma
Tel. 971 771 724
bibjalcoverl@a-palma.es
De dilluns a divendres de les 8.30 a les 20.30 h
Dissabte de les 9 a les 13 h

Josep M. Llompart

Emperadriu Eugènia, 6 (S'Escorxador) · 07010 Palma
Tel. 971 753 942
bibjmllompart@a-palma.es
De dilluns a divendres de les 8.30 a les 20.30 h
De dilluns a les 9 a les 13 h i de les 16 a les 20 h

Molinar

Xadó, 3b · 07006 Palma
Tel. 971 247 649
bibmolinar@a-palma.es
Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Olivar

Plaça de l'Olivar, edifici Mercat de l'Olivar,
1ª planta · 07002 Palma
Tel. 971 726 580
bibolivar@a-palma.es
De dilluns a divendres de les 8 a les 14 h
Dissabte de les 9 a les 13 h

Rafal Vell

Joan Estelrich Artigues, 50 · 07008 Palma
Tel. 971 474 414
bibrafaelvell@a-palma.es
Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Ramon Llull

Institut Balear, s/n · 07012 Palma
Tel. 971 299 260
bibramonllull@a-palma.es
De dilluns a divendres de
les 8.30 a les 20.30 h
Dissabte de les 9 a les 13 h

Sant Jordi

Pau Bouvy, 31 · 07199 Palma
Tel. 971 742 036
bibsantjordi@a-palma.es
Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Santa Catalina

Fàbrica, 34 · 07013 Palma
Tel. 971 286 069
bibstacatalina@a-palma.es
Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Son Canaves

Plaça de la Sitja, 4 · 07012 Palma
bibsoncanaves@a-palma.es
Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Son Cladera

Cala Mitjana, 41 · 07009 Palma
Tel. 971 470 839
bibsoncladera@a-palma.es
Dilluns i dimecres de 9 a 13.15 h
De dilluns a divendres de les 15.30 a les 21 h
Dissabte de les 9 a les 13 h

Son Ferriol

St. Joan de la Creu, 43 · 07198 Palma
Tel. 971 429 856
bibsonferriol@a-palma.es
De dilluns a divendres de les 16 a les 21 h
Dilluns i dimecres també de les 10.30 a les 13.30 h
Dissabte de les 9 a les 13 h

Son Forteza

Sant Isidre Llaureador, 25 · 07005 Palma
Tel. 971 243 983
bibsonforteza@a-palma.es
Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Son Gotleu

Josep Garcias 2b · 07008 Palma
Tel. 971 273 507
bibsongotleu@a-palma.es
Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Son Rapinya

Catalina March, 4 A · 07013 Palma
Tel. 971 792 337
bibsonrapinya@a-palma.es
Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Son Sardina

Camí Passatempis, 123 · 07120 Palma
bibsonsardina@a-palma.es
De dilluns a dijous de 9 a 11 h
Divendres de 9 a 12 h
De dilluns a divendres de 16 a 21 h
Dissabtes de 9 a 13 h

Son Ximelis

Cap Enderroc, 14 · 07011 Palma
Tel. 971 791 233
bibsonximelis@a-palma.es
De dilluns a dijous de les 15.30 a les 21 h
Divendres de les 10 a les 13.30 i de 15.30 a 21 h
Dissabte de les 9 a les 13 h

[índex]

editorial 4

La importància dels jardins

dossier 5

Els jardins, l'oxigen de les ciutats

entrevista 12

Entreveus

miscel·lània 18

Jaume Lladó

el semàfor 19

Oficina dels Drets Lingüístics

racó econòmic 20

En lloc d'esmolat, feim osques

llibres 22

Lluís Llach, Palma i els clàssics

art 26

Esther Ferrer: reflexions sobre la presència

itineraris 28

Travessa de la serra de Tramuntana tira a tira
Novena etapa: de Puigpunyent al Capdellà

cinefàgia 33

Tom Hanks roda a Mallorca

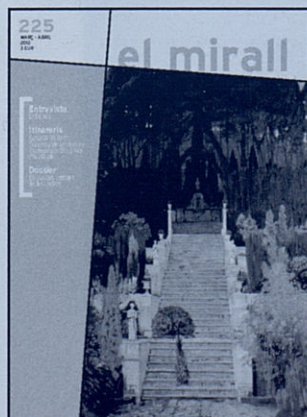

Universitat de les
Illes Balears
Servei de Biblioteca i
Documentació

UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS

5110690242

EL MIRALL

REVISTA CULTURAL
Març - abril de 2012
Núm. 225

Portada:
Escala de Raixa. S. Rusiñol

Edició:
OBRA CULTURAL BALEAR

Publicació:
Associació EL MIRALL
C/ del Pare Bartomeu Pou, 31, bxs.
07003 Palma

Adreça electrònica:
<http://www.ocb.cat>
comunicacio@ocb.cat

President:
Jaume Lladó

Director:
Joan Guasp

Cap de redacció:
Esther Balaguer

Consell editorial:

Jaume Lladó
Pere Bueno
Joan Guasp
Joan Miquel Chacon
Gabriel Matas
Macià Calafat

Publicitat:
Santi Adrover

Producció, administració i publicitat:

Tel.: 971 72 59 37
Telefax: 971 71 93 85
Apartat de correus 179
07080 Palma

Delegació a Barcelona:

Òmnium Cultural
C/ de la Diputació, 276, pral.
08009 Barcelona

Delegació a València:

Acció Cultural del País Valencià
C/ del Baró de Càrcer, 37
46001 València

Disseny

Marco Spinazzola

**Maquetació i
fotocomposició**
Ecogràfic

Impressió

Xisco Arts Gràfiques
C/ del Baix Riera, 1-A, Palma
Tel. 971 475754

Dipòsit legal

PM 10-1987

Agraïments

Paraula. CSL

[editorial]

La importància dels jardins

Jardí Espai de terreny delimitat, ordenat i plantat amb vegetals plaents (a diferència del jardí agrícola, que té vegetals productius) que hom destina a esbarjo dels estadants d'un habitatge (jardí privat) o de tot un veïnatge (jardí públic).

Aquesta definició està extreta de la *Gran enciclopèdia catalana*. L'article enciclopèdic sobre aquest mot és molt més espaiós, com resulta fàcil d'intuir. Dels jardins, se'n pot parlar amb molta extensió i profunditat. En aquest número en parlem una miqueta. Hi ha jardins que tenen unes característiques especials, relatives a la forma o al contingut. Però el que els dona caràcter és l'estil. Així podem parlar de jardins japonesos, anglesos, francesos... Aquí tenim, per circumstàncies òbvies, jardins mediterranis, encara que se'ls pot donar un estil determinat. Qui més en sap ens ho pot explicar amb tots els detalls.

Allò que més ens afecta és la importància que pugui tenir un jardí per a les persones que en frueixen. Per tot plegat, hem de fer referència preferent a l'apartat d'esbarjo. D'aquest aspecte, en tenen cura els jardiniers. I són aquests, els jardiniers, o els qui d'alguna manera mantenen una relació amb els jardins, els qui ens en fan cinc cèntims. Així ens assabentam, com ja es preveia, que «la crisi actual afecta greument les empreses de jardineria». Això també ens importa i ens afecta a tots, de la mateixa manera que ens importa saber que «en aquests darrers anys s'han fet grans desastres en jardineria tant en l'execució com en el disseny», com ens adverteix Manel Gomariz. No pot deixar de fer un apunt sobre la precarietat per la qual passen les petites empreses, i per aquest motiu s'hauria «d'aconseguir una fiscalitat menys feixuga», per assolir una «prosperitat social».

A més, fa referència a la importància dels jardins en la nostra vida quotidiana, quelcom que sovint banalitzam o cobrim d'indiferència. El professor Joan Rosselló rebla el clau quan deixa constància de la professió de jardiner, de la necessitat –necessitat!– d'espais verds públics, del control de plagues i de la conservació del medi ambient, entre altres elements imprescindibles per al gaudi personal i la bona conservació dels nostres jardins. Públics i privats, per descomptat. Fins i tot els proverbis de les cultures antigues hi feien referència, com l'àrab «Un llibre és com un jardí a la butxaca». O el xinès «Més mèrit que el jardiner té l'home capaç d'apreciar la bellesa del seu jardí». O el turc «Per l'amor d'una rosa, el jardiner és servidor de mil espines».

Per tant, ens cal a tots ser responsables en aquest sentit.

[dossier]

COORDINACIÓ: ESTHER BALAGUER

Els jardins, l'oxigen de les ciutats

Jardins: del gaudi intel·lectual del passat al paisatge cultural del present

TEXT I FOTOS: JÚLIA ROMAN

La història dels jardins a les Illes Balears ens revela un patrimoni ric i divers que ha definit una part important del territori i del canviant paisatge cultural. Els jardins s'han nodrit d'un ampli ventall de models i d'influències artístiques procedents de la conca mediterrània, del Pròxim Orient i, també, de l'àmbit europeu.

Cada un dels pobles i civilitzacions que se succeïren des de l'antiguitat van donar forma als jardins recreant la imatge del paisatge ideal. Els mosaics de paviment de basíliques paleocristianes dels segles V i VI, com els de Son Fadrinet, representen el paradís bíblic a manera d'oasi poblat de palmeres datileres i habitat per aus, paons i camells. En l'època medieval els jardins van ser element essencial en la vida privada; eren espais tancats, reservats als plaers íntims, sensuals i intel·lectuals. L'hort del *ra'ís* del palau de Sa'id ibn Hakam (Ciutadella) reflecteix la idea del paradís alcorànic, ric d'arbres fruiters, amb aigua abundant i lloc de reunió de la cort de poetes. La consideració íntima dels jardins es va mantenir en el context de la societat feudal catalana. Al palau reial de Ciutat de Mallorca, el prat del

Senyor Rei estava plantat de vinya, mentre que a l'hort s'hi combinaven palmeres, xiprers, llimoneres, pruneres, tarongers, llores, magrners, ceps de vinya i cossiols d'al·fabeguera; tot plegat formava un veritable verger.

L'edat moderna va ser el gran període de l'art dels jardins. A partir del segle XV i sota la influència de l'humanisme, els jardins es transformaren, s'ampliaren i s'obriren al paisatge, per aconseguir el clímax en els segles XVII i XVIII, amb la formació dels jardins monumentals dissenyats com a veritables espectacles de la natura i destinats a l'ostentació social i intel·lectual. Els estaments benestants de la societat mallorquina, recentment consolidada i organitzada entorn de les possessions, impulsaren la construcció de nous jardins. Entre els segles XVII i XIX es construïren els jar-

dins d'Alfàbia, Raixa, Canet, Son Moragues, Defla, Son Berga, Son Angelats, Son Vich de Superna, la Granja o Can Rubert, entre molts d'altres. Atenent els requeriments estilístics, d'ostentació i d'esbarjo del moment, els projectes s'inspiraren en els grans models artístics europeus: es construïren llotges als casals, obertes als jardins i al paisatge; s'introduïren nous dissenys de fonts, escales, miradors, i pavellons; els jardins es poblaren d'escultures i de grutes, que dotaven de simbolisme l'espai; es potenciaren els jocs hidràulics i s'enriquieren les col·leccions botàniques i el ventall de flors, amb la introducció d'espècies procedents d'Amèrica i d'Àsia. I, sobretot, es construïren les pèrgoles, amb marès i fusta d'olivera, per estructurar llargs passejos ombrejats. Aquests elements són, sintèticament, els que carac-

teritzen el jardí de Mallorca. Però la seva particularitat deriva de l'equilibrada relació entre l'arquitectura del jardí i l'espai agrari. El jardí mai no interfereix en l'espai productiu de la possessió; s'hi adapta. La coneguda pèrgola d'Alfàbia, construïda en el segle XVI, corre paral·lela a la síquia que rega els horts de tarongers, la qual cosa va permetre la instal·lació dels jocs hidràulics que n'accentuen el caràcter lúdic. A Raixa, l'antic aljub, projectat en el segle XVIII i reconvertit en el XIX en safareig, configura una terrassa d'aigua, suspesa entre les marjades d'oliveres i el bosc de pinars, i esdevé una de les intervencions paisatgístiques més interessants del segle XIX. Descoberts pels intel·lectuals i artistes del segle XIX, els jardins de Mallorca van ser admirats per l'arxiduc Lluís Salvador i pintats, ja a les primeres dècades del segle XX, per Santiago Rusiñol, Atilio Boveri o Eliseu Meifrèn, entre d'altres. De l'admiració intel·lectual es va passar, a mitjan segle XX, a l'explotació turística. Raixa va ser durant algunes dècades lloc de visita obligada pels autocars de turistes; a Alfàbia i la Granja es remodelaren els serveis de manera que encara avui dia mantenen la seva activitat.

D'altra banda, en l'àmbit urbà, i sota la influència del pensament il·lustrat, es va introduir la idea del verd públic. Entre els segles XVIII i XIX es van obrir els primers passejos i jardins ciutadans. A Palma es construïren els passeigs de les Quatre Campanes, la Rambla i el Born, i s'iniciaren els primers intents per formar un jardí botànic. Tot i que s'hi han fet reformes importants –reducció de l'espai, substitució d'arbres, canvi de mobiliari–, defineixen encara ara els principals passejos de la ciutat. A Maó, l'Hort Nou, format com una avinguda d'àlbers, és l'únic exemple de l'embelliment de l'espai urbà sota la influència de la Il·lustració. Finalment, la recuperació de l'Hort del Rei com a espai

Alfàbia safareig cobert.

El Salt de Son Fortesa, pèrgola.

públic es va iniciar en el segle XIX i es va acabar a mitjan segle XX amb el projecte de reforma de l'arquitecte Gabriel Alomar.

L'interès pel patrimoni dels jardins s'ha concretat, a Mallorca, en una sèrie de declaracions de béns d'interès cultural en la categoria de jardí històric. L'any 1954, a petició del Foment del Turisme de Palma, es va declarar el Jardí Artístic d'Alfàbia. El 1980, per iniciativa del Patronat per a la Conservació i la Protecció dels Jardins d'Espanya, es va iniciar la tramitació per declarar monument els jardins de Raixa, Son Moragues, la Granja, Son Torrella, el Salt de Son Forteza i Defla. Cap d'aquestes incoacions va derivar en una declaració efectiva, i avui dia es troben en el mateix punt del procés de protecció. A l'empara de la Llei del patrimoni de les Illes Bale-

ars, es van declarar bé d'interès cultural, en la categoria de jardí històric, els jardins de Son Berga Nou i els jardins de Natzaret/Casa Rubert. És important tenir en compte que la iniciativa d'aquestes proteccions no sempre va ser la necessitat de reconèixer i posar en valor aquest patrimoni paisatgístic. La revisió de les declaracions evidencia que la protecció dels jardins a les Illes Balears ha estat conseqüència de conjuntures sociopolítiques, en lloc de ser el resultat d'una política dirigida a la conservació d'aquest patrimoni. En qualsevol cas, la revaloració d'aquest patrimoni ha permès començar a recuperar-lo, de la qual cosa és testimoni la restauració dels jardins de Natzaret i de Raixa.

Júlia Roman Quetgles és professora d'Història de l'Art de la UIB.

Aprendre jardineria

TEXT I FOTOS: JOAN ROSSELLÓ

Exercir la professió de jardiner requereix, a part d'amor a les plantes, coneixements de ciència, tècnica i art, que han d'aplicar uns usuaris determinats a cada lloc en concret. Tenint en compte això, ensenyar aquest ofici suposa un repte ben interessant.

La formació dels jardiners ha variat al llarg de la història com ho han fet les tècniques d'ensenyament i els jardins mateixos. La popularització de la jardineria fa que molta gent, més o menys preparada, gaudeixi treballant als seus jardins com una forma més d'oci. Així doncs, una persona que comenci a interessar-se per la jardineria trobarà una oferta formativa per a tots els gustos. Certes empreses de Mallorca, generalment viviers, organitzen per als seus clients un calendari de tallers monogràfics i d'activitats lúdiques per a tota la família.

Però, a més a més, calen professionals de la jardineria. Tot i que la major demanda de treballadors qualificats i competents és en els sectors de la informàtica, l'hoteleria i la sanitat, la Comissió Europea indica una sèrie de serveis potencialment creadors de llocs de feina que estan relacionats amb la jardineria: aprofitament i valoració d'espais públics urbans, gestió de l'aigua, agricultura biològica i diversificació de serveis turístics, entre

medi rural (una actualització de la gestió i l'organització dels recursos naturals i paisatgístics).

En els ensenyaments de jardineria i floristeria, amb una durada de dues mil hores, els estudiants organitzen els seus aprenentatges en diferents mòduls formatius (agronomia; instal·lacions i maquinària agràries; control fitosanitari; implantació, manteniment i conservació de jardins, i floristeria, entre d'altres). L'alumnat també disposa dels mòduls de formació i orientació laboral (FOL) i empresa i iniciativa emprenedora (EIE).

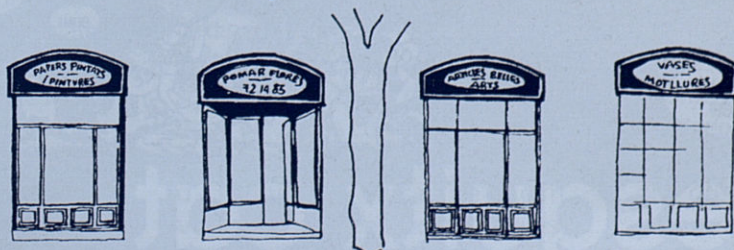
L'FP de jardineria i floristeria inclou una part de pràctiques en empreses (formació en centres de treball) que permet «aprendre fent» i completar tot allò que s'ha après a l'institut en el quefer diari d'una empresa del sector. Per a un millor aprofitament, és important la coordinació entre els tutors de l'institut i l'empresa, a més de la motivació de l'alumnat. Així es facilita en gran manera la incorporació dels aprenents al món laboral, ja que l'empresari jardiner coneix de primera mà el possible treballador i aquest adquireix una bona experiència. Les estades en empreses d'arreu d'Europa, gràcies als programes Leonardo da Vinci i Erasmus, aporten uns beneficis que van més enllà dels estrictament acadèmics

d'altres. La formació professional específica (FP) és la que s'ocupa de formar treballadors qualificats i competents per satisfer aquesta demanda del mercat laboral en el sector de la jardineria, la floristeria i dels vivers. Els ensenyaments d'FP tenen com a objectiu que l'alumnat adquireixi les competències requerides per exercir l'ofici que ha triat i que conegui a fons les característiques del sector.

En el nivell més senzill, es pot cursar a les Illes Balears el Programa de qualificació professional inicial d'operaris de vivers i jardins. En el nivell mitjà, i des del passat mes de setembre, s'imparteixen els nous ensenyaments de tècnic en jardineria i floristeria. I, a partir del proper any acadèmic, s'ampliarà l'oferta formativa amb els estudis que condueixen a la titulació en tècnic superior en paisatgisme i

“Encara queden botigues”

Casa Domar Flores

PAPERS PINTATS I PINTURES · ARTICLES PER A ARTISTES · VASES I MOTLLURES

SANT MIQUEL, 77 - Telèfon 971 721 483 - Fax 971 719 312 · 07002 - PALMA (MALLORCA)

perquè permeten reforçar la maduresa i conèixer de prop els veïns europeus i la seva visió sobre el món de la jardineria.

En acabar aquests estudis, la majoria d'alumnes treballa com a jardiner, encara que alguns es decanten per continuar estudiant un grau superior de la mateixa branca i llavors anar a la universitat. A banda d'això, cal tenir en compte que hom no pot aturar-se d'aprendre i que és profitós participar en

fires i congressos, i també en les jornades tècniques impulsades amb èxit per les associacions de professionals en jardineria, viverisme i arboricultura.

Els jardiners que tenen experiència laboral però escassa formació acadèmica poden demostrar que saben fer, obtenir un reconeixement vàlid a tot el territori nacional i conèixer les passes que cal seguir per obtenir una titulació acadèmica oficial. En l'actualitat, els carnets pro-

fessionals en el sector de la jardineria encara no són gaire demanats, però per a determinades tasques cal disposar del certificat d'aplicador de productes sanitaris i, per a certs treballs en altura, del certificat de grimpador d'arbres.

Per a les persones en atur, el Servei d'Ocupació de les Illes Balears promou la formació ocupacional també en el sector de la jardineria amb cursos impartits als instituts.

Entre els mallorquins creix l'amor envers els jardins i, per tant, la capacitat de valorar la tasca de jardineria ben feta. A la vegada, la incertesa domina el món laboral europeu actual, precisament per això els professors de jardineria s'esforcen per formar els millors professionals i estar a l'aguait dels canvis constants que afecten aquesta professió: respecte per la història dels nostres jardins, necessitat d'espais verds públics, serveis a col·lectius específics, eficiència en l'ús de l'aigua, automatització d'equipaments, control de noves plagues, conservació del medi ambient, demanda d'aliments saludables, noves formes d'entendre el benestar, nous canals i formes d'aprendre... Tots aquests són nous reptes per a la formació en jardineria.

Joan Rosselló és professor de processos de producció agrària a l'IES Felanitx.

La revista per als més joves
feta a les Illes

VISITA'NS
AL WEB

www.esquitx.cat

subscriu-t hi!

Un vot per a les petites empreses (de jardineria)

TEXT: MANEL GOMARIZ

És evident que la crisi actual afecta greument les empreses de jardineria, i molt més les petites. Ja fa temps que sentim parlar de donar suport a les petites empreses i als emprenedors, però la realitat és que aquestes proclames no es materialitzen enlloc.

Això, juntament amb una manca de cobraments ben estesa, s'afegeix al panorama actual i fa que empitjori tant la situació que molts hagin de plegar o acomiadar personal.

També cal posar en relleu que en el context de les contractes públiques els requisits que es demanen per optar a concursos estan dissenyats perquè hi puguin accedir no

més les grans empreses. Això d'alguna manera filtra l'accés dels mitjans i petits empresaris de forma exagerada.

La nostra experiència de més de trenta anys ens ha fet ser testimonis de com moltes de les empreses més petites fan una feina més acurada que no empreses de molta volada i nom. Amb això no volem dir que no hi hagi d'haver una regulació, sinó que la que hi hagi sigui més integradora i doni més possibilitats i cobertura als petits i mitjans empresaris de les Illes.

A Palma podem veure i dir sense exagerar que en aquests darrers anys s'han fet grans desastres en jardineria, tant en l'execució com en el disseny. I els han fet empreses amb una catefa de classificacions i en zones com, per exemple, el parc de les Estacions, la plaça d'Espanya, el carrer de Jacint Verdaguer, etc. Pel que fa a la qüestió de les classificacions, seria bo que l'Administració es plantejés canvis en els concursos públics en

el sentit de donar opció a sectors més amplis de l'empresariat, i així no haver de veure que els treballs recauen en bona part en mans de les empreses de sempre, com es pot observar a les tanques que anuncien les obres a la nostra comunitat.

No està de més recordar un cop i un altre que el pes que tenim les petites empreses en l'economia del país és molt rellevant per no tenir-lo en compte a l'hora de la veritat; sobretot en temps de crisi.

En definitiva, és de sentit comú dissenyar sistemes més flexibles i àgils per a les petites i mitjanes empreses; aconseguir una fiscalitat menys feixuga i seguretat social més assequible econòmicament, i prioritzar també les empreses locals que deixen la riquesa a la pròpia comunitat. Tot això per poder seguir oferint feina i, per tant, prosperitat social en tots els sentits.

Manel Gomariz és empresari i treballador.

[entrevista a...]

ENTREVEUS

PER ESTHER BALAGUER

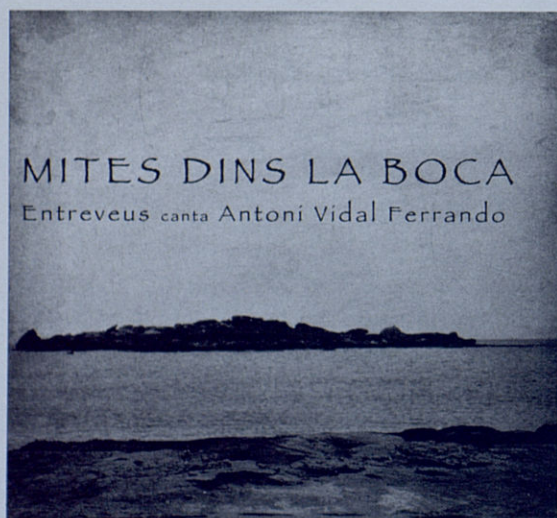
Entreveus és un trio vocal femení acompanyat amb piano. Es va crear a Santanyí l'any 2004. Està format per Antònia Suau (veu), Silke Hamann (veu), Francesca Suau (veu, piano i composició) i Ramon Canyelles (so i coordinació). La principal tasca creativa del grup és compondre peces amb poemes d'autors mallorquins. També li agrada fer adaptacions de temes tradicionals d'arrel mediterrània i versions de clàssics del pop i de cantautors. Una de les característiques que diferencia el grup és la combinació de piano i tres veus. La conjunció dels quatre elements aconsegueix crear un ambient musical original i subtil. El fet que siguin tres dones transmet una sensibilitat especial a la seva música.

L'any 2006, varen editar el primer treball discogràfic, *El joc de l'aigua*, format per tretze cançons sobre poemes de diferents autors mallorquins: Blai Bonet, Damià Huguet, Josep Maria Llompart, Miquel Bauçà, Antoni Vidal Ferrando...

El segon disc, *Mites dins la boca*. *Entreveus canta Antoni Vidal Ferrando*, es va publicar l'any 2010. És un treball en què Entreveus s'endinsa en l'univers poètic de l'escriptor. Paral·lelament al disc, han creat un espectacle amb el mateix títol que recull les cançons i que es complementa amb una projecció d'imatges, locucions de poemes per part d'Antoni Vidal i un acurat disseny de llum, vestuari i escenografia.

Entreveus és un original projecte de tres veus femenines endolcides per un piano que ens acosten la poesia mallorquina i la música d'arrel mediterrània. Sou dues santanyineres i una alemanya, una interessant combinació. Remuntem-nos al 2004. Com neix aquesta idea? Com comença tot?

Podem dir que va néixer de l'amor a la música de totes tres i de l'amistat. Na Silke, que consideram santanyinera d'adopció, feia un any que vivia al nostre poble, i d'una ma-

nera una mica casual vàrem començar a trobar-nos per fer música i a poc a poc va sorgir la necessitat de desenvolupar un projecte en comú.

Per què Entreveus?

Ens va costar trobar el nom del grup, perquè volíem que fos un poc definitori del que feim i que a més ens *sonàs* bé. Al final ens decidírem per Entreveus perquè una característica important del grup és la combinació de les tres veus; volguérem jugar amb aquesta paraula, que vàrem considerar suggeridora.

Com definiríeu el vostre estil en poques paraules?

Intentam que sigui propi i personal, que abeuri de la música que ens agrada: de la clàssica al jazz i el pop, amb una gran dosi de música d'arrel mediterrània. Sempre ens ha estat difícil encasellar-nos en un gènere, però podríem dir que feim música d'autor.

No cal dir que feis una feina excel·lent d'exaltació de la poesia d'autors mallorquins i catalans. És això un repte en la situació que viu avui dia la nostra llengua?

La nostra tasca creativa és només en català perquè és la llengua en què sentim i ens podem expressar millor. Ha sorgit així d'una forma totalment natural, ni tan sols ens ho hem plantejat. També feim algunes versions de temes pop i de cantautors en altres idiomes, perquè les cançons originals ho són. Per a

nosaltres, però, el més important són les composicions pròpies.

El fet que un poema es converteixi en cançó ens sembla un mitjà adient per acostar-lo a la gent. I ens enorgulleix moltíssim poder ajudar —dins les nostres possibilitats— que tots aquests poemes que hem musicat i els seus autors siguin més coneguts. Evidentment, ara més que mai, sentim la necessitat de reforçar la nostra llengua.

Què significa, sobretot per a na Silke, fer art en català?

Significa sentir-se part d'aquest poble que l'ha acollida i també sentir-se més propera a la gent. Na Silke fa quinze anys que viu a Santanyí. Quan vàrem començar el projecte d'Entrevéus, ara farà set anys, ella ja parlava una mica en mallorquí. A poc a poc, l'ha perfeccionat gràcies al grup i al contacte amb la gent del poble. Sempre li hem valorat molt el seu

esforç i les ganes que ha tengut d'aprendre'l. És un exemple que cal seguir.

Creis que si cantàssiu en castellà arribaríeu a més gent? Determina el vostre estil el tipus de públic o d'auditori que acull la vostra música?

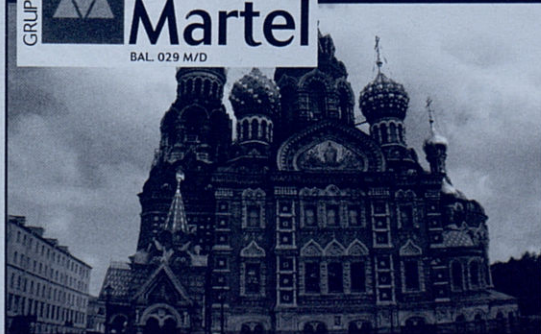
Teòricament tendríem un nombre potencial de públic més gran, però el cas és que mai no ens ho hem plantejat. Des del principi vàrem rebutjar fer concessions a la comercialitat. L'estil d'Entrevéus neix del nostre interior, determinat pel que ens fa sentir la música, i, en qualsevol cas, a partir del que nosaltres oferim intentam crear el nostre públic. El que sí que feim habitualment és jugar amb el nostre repertori, que és bastant ampli, i ens adaptam molt bé a les necessitats del programador pensant en el tipus de públic que assistirà al concert. Així podem oferir un espectacle més culte, com, per exemple, *Mites dins la*

boca, o un altre de més popular en què combinam les composicions pròpies sobre poemes amb versions de temes més coneguts. D'aquesta forma pensam que podem donar a conèixer els poetes a més gent.

Per a molts músics la música no és precisament allò que els permet viure (en termes econòmics) però sí que ho és en el sentit més ple de la paraula. Us hi sentiu identificats? Tot i que no en visqueu, viviu per a la música? Què significa la música per a vosaltres?

La música és una passió; una necessitat, sobretot per trencar amb la quotidianitat, i un mitjà per evadir-nos i expressar-nos. Entrevéus és un projecte professional perquè és una proposta per al públic però no en termes econòmics. Ens hi miram molt, en la posada en escena dels concerts, en la part gràfica dels nostres discs... Intentam cuidar tots els

GRUP AVA
Viajes
Martel
BAL. 029 M/D

SETMANA SANTA

VOLS DES DE PALMA

ISTANBUL DEL 5 AL 9 D'ABRIL 565 euros

BERLÍN DEL 5 AL 9 D'ABRIL 620 euros

VIENA DEL 5 AL 9 D'ABRIL 590 euros

MOSCOU - SANT PETERSBURG

DE L'1 AL 8 D'ABRIL 1.365 euros

VOL DIRECTE A MOSCOU I SANT PETERSBURG - PALMA

Oms, 50 · 07003 · Palma (Mallorca) · Tel. 971 72 38 42 · Fax 971 72 69 42 · A/e: ventas@viajesmartel.com
www.martel.es

detalls, i si ho aconseguim és perquè tenim persones amigues que s'han involucrat en els projectes i perquè la qüestió econòmica no és prioritària.

Encara que la part visible d'Entreveus sou vosaltres tres –Antònia Suau, Silke Hamann i Francesca Suau– també hi ha la feina indispensable de Ramon Canyelles, el vostre coordinador i tècnic de so. Com és el procés creatiu des que triau un poema fins que sona musicat a dalt d'un escenari per deixar bocabadat tot el públic?

És un procés lent, angaiós i apassionant. La primera fase és seleccionar els poemes. No és senzill perquè seguim criteris subjectius: que el poema ens arribi, que ens faci sentir alguna cosa... En aquesta tasca ens hi ha ajudat molt Antoni Vidal Ferrando, tant en el primer disc com, indiscutiblement, en el que hem fet amb els seus poemes. Sempre s'hi

ha implicat molt i no es cansa d'encoratjar-nos. Quan tenim el poema triat, na Francesca s'hi endinsa per intentar treure'n l'uni-vers en forma de música. Després aquesta idea es posa en comú amb el grup i pren cos fins a convertir-se en la nostra cançó. Quan tenim les cançons comença un nou procés que acaba amb l'enregistrament i la creació d'un espectacle per presentar al públic. Durant aquest procés hi participa activament en Ramon, tant en l'aportació d'idees com en la coordinació. Com hem dit abans, intentam cuidar al màxim els detalls i per això comptam amb l'ajuda de molts d'amics i col·laboradors: a la part musical, Miquel Brunet; a la part gràfica, Miquel Frontera al primer disc i Brain Rain Productions Audiovisuals al grafisme i a les imatges de *Mites dins la boca*. Per a aquest espectacle també hem comptat amb Joan Borràs, al disseny de llums; Sebastià Pons i Pere Terrassa, al disseny

del vestuari; Joan Sunyer i Maria Antònia Burguera, a l'assistència tècnica; Cosme Aguiló, a l'assessorament lingüístic, i Antoni Vidal Ferrando, que, a part de ser l'autor dels poemes, també participa a l'espectacle recitant fragments d'altres poemes seus.

Parlau-nos d'un dia, o d'un concert, o d'un assaig que ha estat especialment memorable per a vosaltres.

Per a nosaltres va ser molt emocionant el dia en què presentàrem *Mites dins la boca* al Teatre Xesc Forteza, perquè a més de ser un espectacle en què havíem posat moltes il·lusions, també hi havia participat molta gent i era molt especial. El teatre es va omplir de gom a gom, i la gent ens va respondre d'una manera molt càlida. També podríem parlar de moments memorables, però anecdòtics, quant a l'organització, el dia a dia... Perquè som tres

dones amb un total de set fills i amb famílies... Tot això és un valor afegit que ens dificulta tenir temps per trobar-nos, assajar, crear, deixar-ho tot enllestit i ser d'hora allà on hem d'anar. Però totes aquestes anècdotes les podem contar solament en la intimitat...

També vàreu ser en un moment molt especial per a nosaltres, aquell dia de l'estiu de 2009 en què EL MIRALL va treure el número 200.

Va ser un petit concert a Can Alcover que va acabar, com no podria ser d'altra manera, cantant tots junts *La Balanguera*. Va ser una actuació especial en un marc immillorable. Vàrem cantar poemes de diferents autors, entre els quals *Quan tu deies amor*, de Josep Maria Llompart. Recordam que l'actuació va tenir molt bona acollida per part del públic.

Segurament la música us omple per allò que

ESTOP
ESTUDIS TOPOGRÀFICS

FOTOGRAFIA-TOPOGRAFIA-PROJECTES

- Plànols Topogràfics
 - Mesuraments
 - Replanteigs
- Fotografies aèries
 - Verticals
 - Panoràmiques
- Publicitat aèria
- Peritatges
- Valoracions
- Projectes agrícoles
- Estudis mediambientals

Plaça Rosselló, 4A. 3r - Tel. 971 72 33 56 Fax 971 71 89 01
www.estop.org E-mail: estop@estop.org

ecogràfic
disseny

blanquerna, 11-1º · 07003 · palma
971 723 819 · 649 670 163
ecografic1@gmail.com

és: quedar, cantar, compondre, millorar, assajar, fer concerts... Però també hi ha la satisfacció d'eternitzar-la en discs que sintetitzen la feina i els sentiments d'una època de les vostres vides. Arribava així, el 2006, el vostre primer disc *El joc de l'aigua*, i quatre anys després *Mites dins la boca*, format íntegrament per poemes d'Antoni Vidal Ferrando. Com us fa sentir tot això?

Nosaltres donam molta importància al fet de poder enregistrar aquests discs, sobretot perquè són la manera que quedi un testimoni de la feina feta, a pesar que econòmica-

ment no és fàcil. Tots dos treballs són autoedicions, i és molt difícil, per no dir impossible, recuperar la inversió econòmica, perquè avui en dia els discs es venen poc, i si és música poc comercial, encara menys.

Així i tot estam molt orgullosos d'haver aconseguit publicar aquests dos treballs, i els consideram, com a mares que som, també fills nostres. Ens omple molt el fet de fer música i veure consolidats, d'alguna manera, una part dels nostres somnis en forma de discs.

I ara, en quin punt es troba Entreveus? Ens regalareu aviat un altre projecte?

Entreveus camina. Tot això no es pot aturar.

Necessitam aquest espai nostre, aquesta manera de transmetre el que sentim: fugir una mica de les obligacions i les feines i, sobretot, fer música en grup, una de les coses més meravelloses que hi ha i que, com molt bé diu na Silke, et fa posar moltes vegades la pell de gallina.

Entreveus està intentant donar forma a dos projectes. L'un, més a llarg termini: submergir-nos en la poesia de dones poetes que escriuen en català, cercar noves sensibilitats, noves emocions, noves idees... És un projecte lent, cal no frisar, ja que trobar el camí no és bo de fer.

Necessita feina, fer provatures, crear noves cançons

i noves idees per presentar-les. L'altre, més a curt termini: fer un nou espectacle en què es barregin les nostres composicions sobre poemes amb cançons d'arrel mediterrània i versions de cançons pop i de cantautors en català. Serà, per tant, un concert íntegrament en la nostra llengua que pot agradar a un tipus de públic molt ampli i divers. Pensam que és un moment adient per engegar iniciatives d'aquest tipus, no ens podem quedar mans ple-gades. Els atacs a la nostra llengua no poden quedar sense resposta. Evidentment, la música sempre ens pot unir i ajudar!

Que així sigui! Molta sort a tots i molts èxits.

*Fer que les coses siguin possibles.
Això és Actitud Azul.*

Treballar en equip, creure en el talent, en la innovació, en el compromís. Esforçar-se al màxim, escoltar, millorar cada dia. Són els valors que Endesa comparteix amb el bàsquet. Valors que formen part de la nostra actitud, l'Actitud Blava, l'actitud de fer que les coses siguin possibles.

actitudazul.com

llum · gas · persones

[miscel·lània]

JAUME LLADÓ

S'estén l'oposició a les mesures lingüístiques de Bauzà

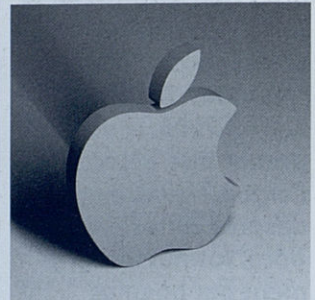
La intenció de l'executiu de José Ramón Bauzá que el català deixi de ser un requisit per exercir la funció pública a les Illes Balears cada vegada topa amb més oposició. S'hi han manifestat en contra pràcticament totes les organitzacions culturals i lingüístiques i quasi tots els partits de l'oposició, cosa que ja es podia esperar. Però també han sortit veus en contra en el si del mateix Partit Popular. El cas més cridaner ha estat el del batle de Manacor, Antoni Pastor, que va consensuar amb l'oposició una al·legació a l'Avanprojecte de llei. Però també s'hi han afegit altres batles i regidors de la mateixa formació. Alguns han votat a favor de les al·legacions i d'altres s'han abstingut. També els Missioners dels Sagrats Cors han elaborat un manifest en el qual mostren la seva repulsa a l'eliminació del requisit de conèixer el català per poder ser funcionari de les Illes Balears.

S'obren bones perspectives per a l'oficialitat del català a Europa

L'elecció del socialdemòcrata alemany Martin Schulz com a nou president del Parlament Europeu obre la porta a l'oficialitat de la nostra llengua. Schulz és llibreter de professió i un bon coneixedor de la literatura catalana mitjançant les traduccions alemanyes, per la qual cosa és sensible a permetre l'ús del nostre idioma en els plens de la institució. En la ronda de consultes preelectorals ja s'hi va mostrar a favor en respondre les preguntes dels eurodiputats catalans del grup liberal i del grup verd, els quals també donarien suport a la proposta. Entre tots dos sumen 139 diputats.

Els Mac incorporen el català

Apple ha introduït el català a la darrera actualització del sistema operatiu dels ordinadors Macintosh, el Mac OS X Lion. Amb aquesta incorporació, el català ja és present als sistemes operatius d'ús més corrent, ja que hi ha versió catalana de Windows, Linux i ara també de Mac OS. De totes maneres, cal tenir en compte que la traducció en la nostra llengua no és completa, ja que es limita al Finder (el nucli del sistema) i al navegador Safari. La resta de les aplicacions encara no es troben disponibles en català. Apple ha estat sensible a les continuades peticions dels usuaris i de la Generalitat de Catalunya, que ja fa anys que li ho demanaven. Aquesta mesura ja havia tengut com a precedent la incorporació del català a un altre sistema operatiu d'Apple, l'iOS, que és el que duen els aparells mòbils de l'empresa de la poma: l'iPhone, l'iPod i l'iPad.

[el semàfor]

VERMELL

Una altra vegada al Govern de les Illes Balears, per l'Avantprojecte de reforma de la Llei de funció pública, que buida de contingut la Llei de normalització lingüística. Es tracta de l'agressió més forta contra la llengua catalana de tota l'etapa autonòmica, d'un intent clar de retornar l'idioma propi a èpoques predemocràtiques. La proposta del Govern redueix la llengua pròpia de les Balears a un estatus semblant al de les llengües indígenes en contextos colonials. Les conseqüències d'això seran nefastes per als drets lingüístics dels ciutadans, que no quedaran plenament garantits. És de justícia i de sentit comú retirar-lo immediatament.

GROC

Al sector regionalista del PP, que ha reaccionat de maneres molt diferents davant l'Avantprojecte de reforma de la Llei de funció pública. Mentre els de Manacor i Pollença han votat en el ple a favor d'al·legacions a l'Avantprojecte, i el de sa Pobla n'ha presentades tot i no haver-hi votat a favor en el ple, la resta se n'han fet enrere, encara que hagi estat a contracor. Una actitud poc valenta que tindrà conseqüències negatives per al futur de la nostra llengua.

VERD

Als ciutadans i a les entitats de les Illes Balears, que han presentat més de 12.000 al·legacions contra l'avantprojecte de reforma de la Llei de funció pública. La mobilització massiva, en menys de cinc dies, demostra que la ciutadania rebutja un projecte que té com a objectiu reduir el dret a ser entès i ser atès en la nostra llengua per part de l'Administració.

OFICINA DELS DRETS LINGÜÍSTICS

L'Oficina dels Drets Lingüístics és un mecanisme de defensa contra les agressions lingüístiques pel fet d'expressar-se en català. Si heu patit alguna agressió o discriminació per raons de llengua, podeu fer-ho arribar a l'Oficina pels mitjans següents:

Correu electrònic: drets@ocb.cat

Correu postal: Oficina dels Drets Lingüístics

C. del Pare Bartomeu Pou, 31, baixos

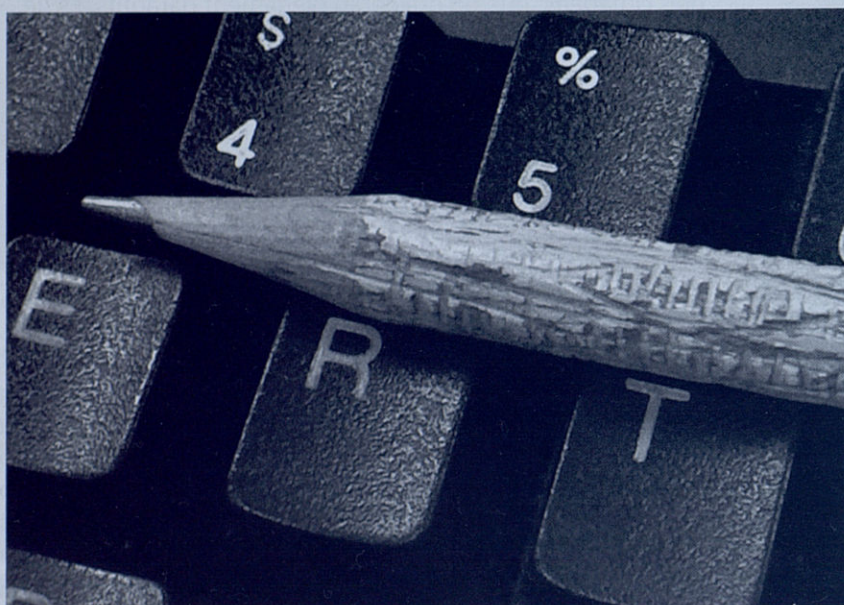
07003 Palma

Telèfon: 971 723 299

[racó econòmic]

En lloc d'esmolar, feim osques

BIEL MATAS

Només que un faci una mirada, curta o llarga, a la vida econòmica del país, el cap travela amb pensaments, reaccions i imposicions mai compresos del tot i desemboca a conclusions buides d'il·lusió i amb una projecció gris es mirin com es vulgui.

Dic això probablement per l'estat del moment econòmic que ens acompanya avui i que, en lloc de perfilar esperances de futur, afegeix al banyat i moltes vegades contradiu el sentit comú.

Ja vivim, i encara no de ple, l'onada *populari*, amb aquesta, se'n van fets i maneres d'abans, i ve, tal com ja comentàrem, la idea de *Espanya* com a marca, única i orgullosa, de tot el territori. Espanyolitzar, en definitiva, fent invisible tot allò que

faci pensar en el fet o la realitat catalana (al PSOE li agrada «harmonitzar» i al PP centralitzar). Aprofita per demonitzar les autonomies i culpar-les del deute, dels dèficits i de la mort d'en Berga, sense acudir a pensar que seria bo mirar-se a si mateix i veure que deutes, dèficits i duplicitats són també a Madrid; que algun ministeri sobra sencer, i que, en cas de retallar o ajustar, fins i tot el Senat no ens fa cap falta. Però tenen majoria absoluta i les decisions seran absolutes i amb una marcada tendència a la provincialització i la recentralització.

Entre d'altres, un exemple paradigmàtic el trobam en els transports. Serà interessant seguir amb atenció com s'engega el projecte del

«corredor mediterrani» o com s'ho fan perquè Madrid *passi* per la Mediterrània. Això si hi ha voluntat final d'impulsar-lo. Constatam cada dia que la dreta espanyola conserva un ADN singular que ni la Transició ni els anys han eradicat.

Mentre, a les Balears, anam a més i tenim unes xifres devastadores. Lideram l'atur amb una desocupació per sobre de la mitjana estatal i el 13,2% de les famílies amb tots els membres sense feina. I el president Bauzá sense dir-hi res. Tothom recorda aquella campanya electoral en què assegurava la creació de llocs de feina i la reactivació..., compromisos de programa. En el capet de l'apotecari de Marratxí preval desmantellar el marc jurídic de la llengua catalana, a la qual cosa dedica una energia obsessiva que fa descompondre els equilibris aconseguits en la població i fins i tot en el si d'alguns partits polítics. El suport que rebé era per arreglar l'economia, però la qualitat de vida dels ciutadans s'enfonsa, i ell, amb el seu govern, en lloc d'esmolar, fa osques.

L'austeritat no deixa respirar l'economia i l'augment dels impostos engruna qualsevol possibilitat de creixement econòmic. El ciutadà no veu cap acció pràctica per desencallar la situació. I tornam a nedar dins la recessió. La caparudeses de negar estímuls té un preu... i el pagam.

EL MIRALL

FES-TE'N SOCI

Emplena aquesta butlleta amb les teves dades i envia-la al fax 971 719 385.

Nom i llinatges

DNI o NIF

Data de naixement

Adreça

Població

Codi postal

Telèfon

Telèfon mòbil

Adreça electrònica

DADES BANCÀRIES

Nom i llinatges del titular del compte

Nom del banc o caixa

Adreça i població de l'oficina

Codi del compte del client

Entitat

Sucursal

DC

Número de compte

Sol·licit que carreguin al meu compte la quota:

Marcau amb una creu la modalitat de quota elegida. El cobrament s'efectuarà anualment mitjançant la presentació del rebut al banc o a la caixa.

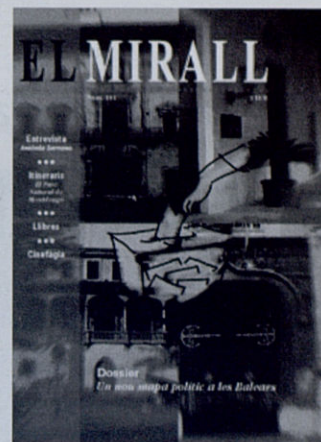
☐ 25,00 €

☐ Aportació especial (indica-ne l'import): €

Signatura de l'associat/da:

☐ Accept expressament els termes de la clàusula de tractament de dades *

*Clàusula de tractament de dades: D'acord amb la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal, les dades recollides en aquest formulari s'inclouran en un fitxer automatitzat del qual és titular l'Associació El Mirall. Les teves dades es podran utilitzar per gestionar la teva col·laboració i per enviar-te informació de l'associació i d'entitats col·laboradores. Per exercir el dret d'accés, d'oposició, de rectificació o de cancel·lació, cal que envïis un escrit adreçat a l'Associació El Mirall, carrer del Pare Bartomeu Pou, 31, baixos, 07003 Palma.

Lluís Llach, Palma i els clàssics

BIEL MESQUIDA

COMENÇARÉ PEL FINAL. Ara que acabam de començar un any nou, he decidit que recuperaré tota una sèrie de textos clàssics antics, que són obres sense data de caducitat, per la qual cosa els podem llegir com si fossin nous de trinca. Començaré amb un clàssic que adora: *Odissea* (Editorial Proa) d'Homer, en la traducció de Joan F. Mira. Recordaré que Mira és antropòleg i professor de grec i cultura clàssica, també té una obra pròpia magnífica i ha fet unes traduccions extraordinàries de textos clàssics tan diversos com els *Evangelis* i la *Divina comèdia*. En aquesta *Odissea* trobam els hexàmetres de

l'original grec en un català esplèndid: els sis «peus», formats per una part forta i una de feble, brillen arreu arreu. A més a més, com a traductor bo, Mira no ha intentat ni embellir el text, ni millorar-lo, ni fer-lo més poètic. És fidel a l'obra, i ha traslladat el to i el flux sense posar ni llevar res, sense alterar ni inventar. Ens dona també tota la força novel·lesca de les nombroses històries ben contades i travades que formen la trama amb un estil viu, un llenguatge saborós i la mà mestra d'un poeta de veres. El resultat és que si llegeixes l'obra fort, en veu alta, hi descobreixes una riquesa de músiques i sentits que t'en-

lluernen i alhora et fan companyia. El mestre en lletres clàssiques i poeta Jordi Cornudella hi fa un pròleg ben informatiu del qual vull destacar aquest paràgraf: «Veure directament l'acció de l'*Odissea*, viure-la des de dins, deixar-s'hi endur, és la cosa més senzilla i més plaent del món: n'hi ha prou d'obrir el volum i començar pel primer vers; la força del poema fa la resta. No és en va que es tracti de l'epopeia que al llarg dels segles ha tingut més repercussió sobre la literatura universal. I encara la té. La recerca, el viatge, la fantasia; l'astúcia, el coratge, la lucidesa; la nostàlgia, el retorn, la venjança: l'*Odis-*

t e n d è n c i e s
[llibres]

sea és un compendi de tot això, i és també molt més que això.» Una meravella!

MÉS CLÀSSICS. Giacomo Leopardi va ser un poeta petit, malgirbat, lletjot i poc aïmat pels seus pares, especialment la seva mare, que va escriure alguns dels poemes més bells que conec. El *Cants* (Edicions 62) leopardians han estat traduïts per un poeta ben madur estilísticament i molt savi, Narcís Comadira, que n'ha privilegiat dues coses essencials: la fidelitat al sentit del text, i la naturalitat i l'elegància del català emprat. Ha tengut una relació molt llarga amb els *Cants*, uns vint anys, la qual cosa li ha permès treballar amb profunditat fins els més petits detalls, no ha quedat atrapat ni en l'encarcament ni en l'artificiositat, i alhora ha defugit les simplificacions i la laminació de les idees. Una visita de Comadira a Recanati fou el que li donà el darrer impuls per acabar la feina. Diu: «La visió de Casa Leopardi no fa sinó corroborar allò que havíem llegit als poemes. No hi ha cap sorpresa, per cap costat [...]. La Casa Leopardi, d'alguna manera, encara fa olor de gra i de vi. Alguna cosa així com aquella olor que feien –no sé si encara la fan– les velles sagristies barroques de les nostres parròquies im-

portants. Olor de fustes encerades, de roba de lli emmidonada, de pa d'àngel, de canadella plena, d'encens esbravat. Olor de solemnitat una mica resclosida.» Una traducció magnífica. Per acabar, transcriu un fragment del text de Comadira que fa parlar Leopardi en un moment emocionant: «La fortuna ha condemnat la meua vida a no tenir joventut: perquè de la infantesa he passat a la vellesa d'un salt, millor dit, a la decrepitud tant del cos com de l'esperit. No he experimentat mai, des que vaig néixer, ni un sol plaer; l'esperança, alguns anys; des de fa molt, ni aquesta. I la meua vida exterior i interior és tal que, només d'imaginar-la, deixaria glaçats de por els homes.»

Tanc aquesta rememoració amb una sèrie de llibres que no poden faltar a la biblioteca d'una persona que vulgui fruit de la saviesa d'aquests escriptors que en qualsevol època diuen coses a l'humà contemporani: 1) *Les mil i una nits*

Lluís Llach Memòria d'uns ulls pintats

Empúries Narrativa

(Editorial Proa), edició íntegra traduïda directament de l'àrab per Margarida Castells i Dolors Cinca, aquesta obra és una joia indispensable i entretengudíssima. 2) *Ulisses* (Editorial Proa) de James Joyce, traducció modèlica de Joaquim Mallafrè que ha aconseguit trobar aquell punt en què el

el mirall
amb el suport de

Generalitat de Catalunya
**Departament
de la Presidència**

Realització, manteniment,
regs i neleges forestals

GOMARIZ S.L.
Jardiners

Ecojardineria

Camí de Can Frontera, travessa II, núm. 4 · Tel. 971 60 11 25
Tel./fax 971 60 76 46 · Pla de na Tesa - 07141 MARRATXÍ
jardiners@gomariz.info - www.gomariz.info

català podia, seguint les mateixes pautes imposades per Joyce a l'anglès, esdevenir còpia, trasllat, traducció de l'original: un moment d'estat de gràcia. 3) *La descripció del món* (Editorial Proa) de Marco Polo, és una bellíssima traducció de Manuel Forcano, que ens acosta una peça fonamental de la literatura de viatges en un català amarat de vivor i d'enlluernaments, com correspon a aquest autèntic «Llibre de les meravelles», com era conegut de manera popular. L'habilitat i la saviesa de Forcano és posen al servei d'aquest text i ens deixen amb la boca oberta davant aquest viatger insòlit per la ruta de la seda. Sensacional!

LLUÍS LLACH PUBLICA UNA NOVEL·LA. És un amic de l'ànima i acaba de publicar una novel·la. Es titula *Memòria d'uns ulls pintats* (Editorial Empúries), i puc dir que és molt recomanable. A mitjan

2010, en Lluís me'n va passar una de les primeres versions, i el text m'entusiasmà per un parell de motius. Primer de tot, em va sorprendre favorablement perquè no m'esperava que en Lluís tengués aquella llengua catalana literària que anava tan llatina, tan funcional i tan expressiva. Segon de tot, el tema em va semblar interessantíssim: quatre protagonistes de la Barceloneta, dos al·lots i dues al·lotes, Mireia, Joana, Germinal i David, nascuts l'any 1920, que a partir d'una amistat d'infantesa acabaran vivint aquells temps difícils però plens d'il·lusions que precedeixen la guerra civil, amb experiències tan belles com l'Escola del Mar, l'anarquisme utòpic amb tot el compromís catalanista i popular, la força i la tendresa de la poesia de Joan Salvat-Papasseit i el descobriment del *Llibre d'Amic e Amat*, per indicar alguns trets. No descobriré res de nou si dic que el bessó de la

novel·la és la història d'amor entre Germinal i David, encara que en Llach conta moltes més coses i ens pinta una societat coral en què nombrosos personatges i situacions queden magníficament retratats a partir d'unes poques pinzellades. Tercer de tot, la forma: vint-i-sis monòlegs de Germinal enregistrats per a un director de cinema que vol dur a la pantalla la seva història, una gran troballa. Amb paraules semblants ho vaig dir a en Lluís i el vaig animar a publicar aquell prodigi. Li vaig explicar que el què era estupend, però que calia refinar el com. Sé que varem fer molta de conya amb el què i el com, i va quedar ben clar que el com és l'essència de la literatura. Des de llavors es va posar a refer el llibre, hi va treballar moltíssim, va polir el text i li va donar riquesa i coherència. El resultat és una bona primera novel·la, potent i engrescadora. Quan li vaig demanar com havia

Obre els ulls

Cirurgia ocular amb làser integral. Més ràpida, més segura.

971 20 15 12 • www.iom.es

arribat fins a l'escriptura novel·lesca, m'ho contà amb paraules planeres: «Quan em vaig retirar em vaig dedicar a llegir molt. A principi del 2009 un amic em va demanar un guió de cinema. I jo no sé per què li vaig dir que sí. I em vaig posar a escriure. I em varen entrar unes ganes de contar coses. I vaig començar així, sense adonar-me'n. La meva tata era de la Barceloneta, nascuda al carrer del Mar, i m'explicava moltes de batalletes d'aquell temps. En l'obra té molta d'importància l'anarquisme, perquè per a mi el moviment llibertari és molt creatiu. Eren uns lluitadors que feien de la cultura una arma essencial. Per això hi apareix l'Escola del Mar, una aventura de Pere Vergés que tothom hauria de conèixer. I per això també hi té un protagonisme Salvat-Papasseit. Hi parlo de la guerra perquè sóc una persona de la postguerra, de l'any 1948, i sempre he estat molt en contacte amb gent de la guerra i exiliats. Els primers anys de la meva joventut m'adonava que la gent que m'havia precedit havia viscut unes circumstàncies espantoses, riquíssimes i al mateix temps apocalíptiques. És un llibre d'amor a tota aquesta gent, a aquells que van patir la guerra i l'exili i que no van deixar de lluitar mai. Aquest és el rerefons de la novel·la. Estic

molt content amb el procés d'intentar refinar el "com", un procés d'aprenentatge que em va seduir per complet. Tenies tota la raó.»

És una llàstima que en Lluís no faci promoció de la seva *Memòria d'uns ulls pintats* perquè li havia promès que l'hi presentaria a Palma. Ara és al Senegal, on ha creat un fundació per ajudar nombroses famílies pescadores. Estic segur que assegut davant el riu, des de la seva cabanya, ja deu haver escrit alguns quaderns de la seva pròxima obra. Hem perdut un cantant i hem guanyat un escriptor! Al-leluia!

UNA HISTÒRIA D'AMOR. Història d'amor al patrimoni arquitectònic històric de la ciutat de Palma feta per Xavier Terraissa, historiador, arqueòleg i gestor cultural. *El patrimonio desaparecido de Palma* (Editorial Tempora) és un llibre de 125 planes de fotografies en blanc i negre amb detallats peus en què podem veure el patrimoni riquíssim i singular (casals, murades, esglésies, places, carrers, monuments, possessions, etc.) que ha desaparegut de Palma. Allò que hi havia abans dels desastres que en un segle i busques han fet els habitants de la ciutat i els seus governants. L'obra està dividida en deu capítols que ordenen aquests béns culturals en

categories diverses, que ens permeten passejar per una Palma decimonònica en què hi havia encara gran part de les murades i baluards que dataven del Renaixement; que ens donen la possibilitat de conèixer bellíssims patis de casals senyorials dels quals només queden aquests boirosos records fotogràfics; que ens fan estremir amb els paisatges dels molins fariners del Molinar, molt d'aquests en ple funcionament, i amb les visions del barri del Terreno o de Portopí, amb les casetes escalonades fins al mar; que ens duen el perfum de llocs tan mítics com el cafè Riskal, l'hotel Alhambra, el teatre Líric, el quiosc Mundial, etc., que foren protagonistes de tanta de vida cultural i social. Llibre per recordar, per somniar i per ser molts conscients de la lluita que no s'acaba mai per defensar un patrimoni que avui en dia encara es destrueix malgrat que la sensibilització ha arribat a totes les capes socials. Com diu Xavier Terraissa: «En aquests moments cal mirar cap al futur. La nostra societat ha de ser capaç de construir sense destruir, de progressar sense especular i de restaurar sense deteriorar, perquè Palma no se segueixi lamentant del seu patrimoni desaparegut.» Sensibilitzadora i recordadora!

embat
LLIBRES

PEDAGOGIA
PSICOLOGIA
NARRATIVA
LOGOPÈDIA
CINEMA
TEATRE

HISTÒRIA
FILOSOFIA
TREBALL SOCIAL
SOCIOLOGIA
HISTÒRIA
DE LA CIÈNCIA

Ptge. Papa Joan XXIII | Centre Comercial Geranis | 07002 Palma, Mallorca, Espanya | T +34 971 713 350 F +34 971 213 641
info@embatllibres.com | www.embatllibres.com

Esther Ferrer: reflexions sobre la presència

TEXT: JOSEP MARIA ALAMINOS

Sèrie Autorretrato en el espacio, 1987. Fotografia en blanc i negre. Col·lecció de l'artista.

Es Baluard comença el cicle expositiu del 2012 amb *Esther Ferrer*. En quatre moviments, una mostra organitzada per Es Baluard i Acció Cultural Española (AC/E), coproduïda amb ARTIUM, Centro-Museo Vasco de Arte Contemporáneo i Centro Gallego de Arte Contemporáneo i comissariada per Rosa Olivares. Coincidint amb aquesta mostra, Cristina Ros abandona la direcció del museu, però deixa un llegat de magnífiques propostes que ens han acostat l'obra de grans autors. Només cal recordar les exposicions de Jason Martin, Anselm Kiefer, Robert Mapplethorpe, Joana Vasconcelos, Juan Uslé, Alberto

García-Alix, Pep Llambías, Eduardo Arroyo, Antoni Socías, Julião Sarmento o Christian Boltanski.

L'exposició d'Esther Ferrer està organitzada en quatre blocs temàtics: temps, infinit, repetició i presència. Són aquests els conceptes essencials que fonamenten el treball de l'artista guipuscoana, representats cada un per obres de caràcter objectual, instal·lacions, vídeos i documents de les seves *performances*. L'exposició disposa d'un catàleg amb texts de David Pérez, Rosa Olivares, Tom Johnson, Sergio Rubira, Alberto Sánchez Balmisa i Margarita de Aizpuru.

tendències [art]

En el marco del arte, 1992-1999. Instal·lació. Tècnica mixta. Col·lecció de l'artista. Foto: Gert Voor in't Holt.

Art, 'performance' i vida

Esther Ferrer (Sant Sebastià, 1937) és una figura cabdal en el panorama de l'art espanyol contemporani. És pionera de la *performance* i una de les precursorres de l'art conceptual, el qual ha sabut dotar de veu pròpia. No obstant això, malgrat els llargs anys d'activitat creativa, de les nombroses sèries de treballs fets des dels anys seixanta, de la presentació d'innombrables *performances* a tot el món i l'ampli reconeixement internacional com una de les més importants *performers*, el seu treball no ha estat valorat a Espanya en la mateixa mesura. Algunes exposicions individuals, a més de tallers i *performances*, especialment en els darrers anys, li han donat un cert reconeixement que, en qualsevol cas, no ha començat a consolidar-se fins a la concessió del Premi Nacional d'Arts Plàstiques de 2008. És a partir de llavors quan l'aportació a l'art conceptual d'aquesta artista poc convencional comença a tenir més visibilitat.

A Esther Ferrer. En quatre movi-

ments no hi trobarem una antològica ni una retrospectiva de l'artista, sinó una manera de visualitzar els conceptes essencials que han presidit i presideixen tot el seu treball, és a dir: el temps, l'infinit, la repetició i la presència. L'exposició es construeix, per tant, a partir d'aquests quatre conceptes, representat cadascun mitjançant diferents obres d'Esther Ferrer: peces de caràcter objectual (fotografies, quadres, objectes), instal·lacions fetes a la sala mateixa i *performances* de l'artista. Aquestes darreres es presenten, en cada cas, mitjançant documents de diversos tipus (dibuixos, fotografies, vídeos). D'aquesta manera, un nombre limitat d'obres molt concretes permeten condensar els temes sobre els quals Esther Ferrer ha treballat al llarg de la seva trajectòria.

El temps en l'obra d'Esther Ferrer està representat per dues conegudes sèries de fotografies: *Autorretrato en el tiempo* i *Autorretrato en el espacio*, a més de la instal·lació *El hilo del tiempo* i partitures i documentació d'algunes de les seves *performances*: *Al ritmo del tiempo* (1 i 2), *Dar tiempo*

al tiempo, *La primera media hora* i *El tiempo de la performance*. A continuació, l'espai dedicat a l'infinit conté la instal·lació i la partitura d'*El muro de los inmortales*, i també una peça d'àudio titulada *Los infinitos*. Així mateix, el concepte queda plasmat en dues sèries de dibuixos i teles titulades *Pi*, i la projecció de *Los decimales de Pi*, que donen idea de l'interès d'Esther Ferrer per l'univers dels nombres.

En l'apartat dedicat a la repetició, l'artista fa diverses variacions al voltant de l'acció de *Recorrer un cuadrado de todas las formas posibles*. Una instal·lació en l'espai, dibuixos sobre el mur, una sèrie de dibuixos en paper ceba i la documentació sobre la *performance* del mateix títol, conformen aquesta secció. Finalment, a la presència hi dedica una altra gran instal·lació que requereix la participació de l'espectador, *En el marco del arte*, una peça que l'artista va elaborar el 1999, quan va representar Espanya a la Biennal de Venècia, i que es pot veure per primera vegada al nostre país gràcies a aquesta exposició. Al costat d'aquesta, una sèrie de marcs com ara *La puerta sin puerta*, *En el marco del arte naturista* o *En el marco del arte moderno* i *En el marco del arte postmoderno*, entre d'altres, i ambé la instal·lació *En el marco de la historia del arte* i la partitura i la documentació videogràfica de l'acció *En el marco del arte*.

Aquesta exposició ajuda a posar de manifest quins són els eixos sobre els qual es construeix l'obra de tota una vida i, especialment, mostrar una obra d'art sempre en construcció, en progrés i desenvolupament permanents, una obra viva: Esther Ferrer.

Esther Ferrer

En quatre moviments

Es Baluard Museu d'Art Modern i Contemporani. Palma
Fins al 22 d'abril de 2012

Travessa de la serra de Tramuntana tira a tira

Novena etapa: Puigpunyent-el Capdellà

TEXT I FOTOS: GASPÀR VALERO

Itinerari

Puigpunyent -
coll del Molí de Vent - Galilea-
la Coma Calenta - na Corba
(camí de les cases de Galatzó) -
carretera el Capdellà-Galilea- el
Graner del Delme- el Capdellà

Horari aproximat:

2 h 40 min (temps aproximat
de marxa, sense les aturades)

La Drecera Curta.

[itineraris]

t e n d e n c i e s

Iniciam la novena etapa de la Travessa a Puigpunyent. La nostra ruta comença al pont sobre la Riera denominat el pont de la Vila, ben al centre del poble. Des de la carretera de Palma, voltam cap a l'esquerra per aquest pont, travessam el sector del nucli urbà anomenat la Vila i arribam a l'església parroquial de Puigpunyent. Continuem vers el sud-oest, i sortim del poble per la carretera de Galilea (Ma-1032, el Capdellà-Puigpunyent). Per l'asfalt, passam la fita del quilòmetre 11 i, un poc més amunt, deixam a l'esquerra el camí del cementeri. Camí endavant, vorejam la contrada dita la Cova de la Jaia i, abans del quilòmetre 10, arribam a l'indret denominat el pla de la Font Blanca. A la dreta de la carretera, després de l'Albelló, avançam per l'anomenada Drecera Curta, que torna a l'asfalt un poc més amunt. A l'esquerra, enlairat, queda l'hort de Conques. Un poc més amunt, a l'altura del quilòmetre 9,500, comença, també a la dreta, l'anomenada Drecera Llarga, que realment és un tram del camí vell de Galilea; a la vora passa el torrent de Conques. El camí vell és un camí de ferradura que puja pel coster. Alguns minuts més amunt, travessam un camí de carro que, per l'esquerra, passa per la font de la Roca i arriba fins a l'entrada de la segregació rústica de Conques. A l'altra banda d'aquest camí, continuam la pujada pel camí vell, en part escalonat i empedrat.

El camí vell enllaça novament amb la carretera; un cartell ens indica «Galilea 25 min; Calvià 1 h 50 min». Voltam a la dreta, per la carretera i, després d'alguns metres d'asfalt, arribam al coll del Molí de Vent (km 8,350), ja a prop de Galilea. Al mateix coll, deixam de banda dos camins, el de na Bauçana, que coincideix amb el camí vell de Calvià, i el de Son Cortei, i caminam per la carretera, per la dreta, cap a Galilea. La car-

retera del Capdellà arriba als peus del poblet de muntanya; per visitar-lo, pujam per la dreta fins a la placeta denominada l'Escopidor, que comunica amb el carrer de l'Església i, vora el temple parroquial, contemplam la vista des de la miranda anomenada les Timbes.

Davallam del centre del poblet i, novament a la carretera principal (Ma-1032, el Capdellà-Puigpunyent), deixam a l'esquerra, nord-est, la ruta de Puigpunyent, que acabam de fer, i anam en direcció sud-oest, mirant el Capdellà. A la sortida de Galilea, passam la fita

del quilòmetre 7 de la carretera. Observam a l'esquerra la casa dita Son Perdiu, que fou propietat del prevere i sociòleg felanitxer Bartomeu Quetglas Gayà, que dóna nom a aquest segment de carretera. Dos minuts més endavant, posam atenció a la ruta, perquè abandonam la carretera i voltam a la dreta, pel camí de la Roteta. Es tracta d'un camí de carro que en aquest tram es troba encimentat. Deixam un camí a la dreta, mentre a l'esquerra es perfila la carena rodonenca de na Bauçana. A quatre minuts de la carretera, a la dreta s'alcen les cases de la Roteta. Just després, a l'esquerra hi ha una casa en obres i fa acte de presència una altra casa, en runes, a la dreta. El canvi de panorama paisatgístic és impressionant, perquè ara compareixen davant la nostra vista dos gegants de la serra de Tramuntana, el puig de Galatzó, a la dreta, i la mola de l'Esclop, més a l'esquerra. El camí s'arrisca a davallar el gran desnivell que hi ha entre Galilea i el Capdellà i, entre vegetació de garriga que ha resorgit dels incendis, volta momentàniament a l'esquerra. Però anem amb seny, perquè el camí torna a voltar, aquesta vegada a la dreta, deixant de banda el camí que s'acosta al corral de la casa abans

www.esrefugies.es

ESQUI SNOW	ESCALADA	BARRANC ESPLEC	VIATGES	MONCANYA TREKKING	CAMPING	ORIENTACIÓ	CURSOS

DES DE 1976

ES REFUGI

ESPORTS D'AVENTURA

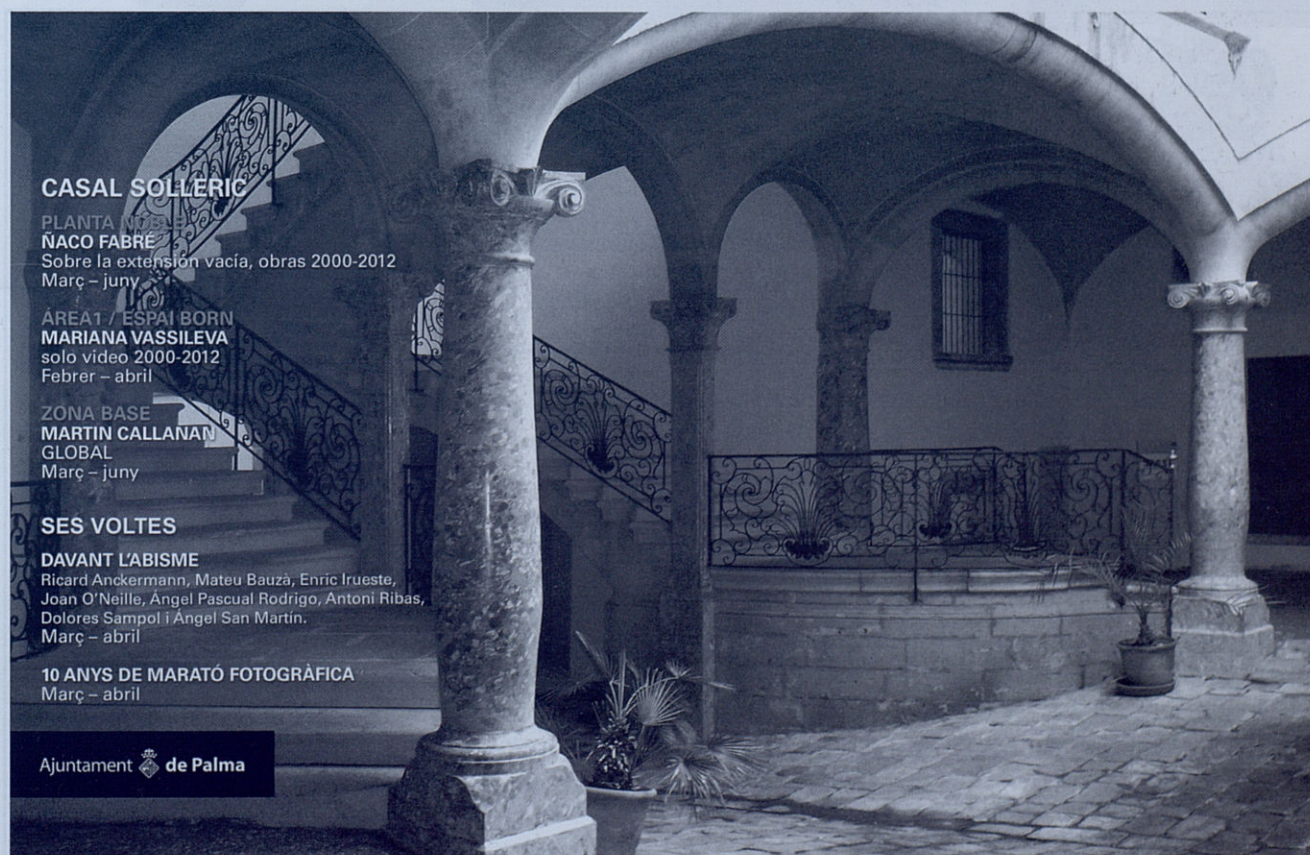
Via Sindicat, 21, Pati. 07002. Palma de Mallorca, Illes Balears. T 971 71 67 31. A/e refugi@base.net

esmentada i al penyalot rocós, integrant del penyal de la Rota. És aquest el començament de l'anomenada coma Calenta, solitària i salvatge. El camí és ara més estret i discorre rost avall, entre càrritx, estepes i argelagues. En aquest redol, abandonam el terme municipal de Puigpunyent i entram en el de Calvià. A sis o set minuts de davallada, deixam a l'esquerra el camí del pla dels Pins, que també baixa a la carretera del Capdellà (km 5). El nostre camí davalla ràpid, enclotat cada vegada més, pel fons del comellar. La força de l'aigua d'escorrentia l'ha convertit en part en un xaragall, però l'antiga via de comunicació es manté encara en bona forma. A poc a poc, a l'esquerra s'alcen cada vegada més contundentment les penyes tallades que acullen el pla dels Pins. A nou o deu minuts de l'anterior entreforc (el del pla dels Pins), travessam la torrentera, que s'ha

anat engrandint, i passam a l'esquerra del comellar, on el camí es consolida com a camí de carro, però envaït per estepes, càrritx i mates. Els esquerps costers del puig de Galatzó es mostren molt propers, mentre que, a la nostra dreta, es configura un fondal de gran magnitud. El camí accentua la davallada cap a la contrada de la vall de Galatzó i els pins es fan més espessos, mentre vorejam el comellaret d'un dels afluents del torrent de la Mata. Just després, observam a l'esquerra l'olla d'un forn de calç gegant, amb un gran cintell o paret de pedra seca damunt el camí. Mantenim el camí, entre córrecs d'aigua i mates de càrritx. Passam dos revoltets en davallada i, a nou minuts del forn de calç, arribam a una barrereta amb una reixa nova, que es pot obrir. En tendència a l'esquerra, el camí conflueix amb el torrent de la Mata. Torrent i camí s'obren camí

entre una vegetació que ara és esponerosa, amb alzines, pins, aladerns i xiprells, entre altres espècies. A vuit minuts de l'anterior barrereta, observam a la dreta un altre gran forn de calç. A tres minuts del forn, a l'esquerra queda un planiol, amb un gran pi. Un minut després, enllaçam amb el camí de les cases de Galatzó, que queden a la dreta; més properes i també a la dreta, es troben les cases de ca l'Amo en Biel. Quan abandonam el camí de la coma Calenta, un cartell ens avisa que el tram recorregut és una zona de caça.

Agafam per l'esquerra el camí principal de les cases de Galatzó, cap a la sortida de la finca pública, per la zona coneguda des de molt antic amb el nom de na Corba. Així, per camí planer i ample, anam vers la carretera, en direcció a migjorn. Travessam immediatament el torrent per un gual empedrat. Just després, arribam a la portalada de

la possessió de Galatzó, un gran arc de pedra que ens marca el final de la finca. Mentre, a la dreta, s'alça el puig Matós. Per aquest camí de carro, que continua planer, observem als costats les perforacions de sengles pous d'aigua, mentre el torrent discorre a la nostra esquerra. Vuit minuts després del portell, arribam a la carretera el Capdellà-Galilea (Ma-1032), a prop del quilòmetre 2,200. Ja per asfalt, agafam la carretera cap a la dreta, en direcció al poblet del Capdellà. Ben aviat, a l'esquerra queda el camí senyalitzat del torrent de Galatzó i després deixam a la dreta el camí de Son Claret, amb els característics merlets que coronen les cases. Asfalt endavant, a l'altura del quilòmetre 1,100, abandonam la carretera i voltam a la dreta pel camí del Graner del Delme, entre ametlers. A tres mi-

nuts de la carretera, arribam a l'antic graner, símbol d'èpoques feudals, que dona nom al camí. Una variant del camí del Graner del Delme prové de l'esquerra. Assolim un petit coll, amb can Lluca a l'esquerra i, tres minuts més enda-

vant, enllaçam amb el camí vell de Galatzó. Voltam a l'esquerra i ben aviat queda a la dreta el portell de les cases de Son Durí. Just després arribam al poblet del Capdellà, on acabam l'excursió i aquesta etapa de la Travessa.

LLIBRES DE TOTS
ELS PAÏSOS
CATALANS

LLIBRES INFANTILS
I JOGUINES

LLIBRES DE TEXT

MÚSICA, PEL·LÍCULES
I JOCS D'ORDINADOR
EN CATALÀ

SERVEI DE LLIBRES
ESTRANGERS

Carrer d'en Rubí, 5 - Tel. i Fax 971 71 38 21
07002 Palma (Mallorca) - quart_creixent@quartcreixent.cat
www.quartcreixent.cat

Arts
XISCO
Gràfiques

carrer del baix riera, 1 - a
tel / fax: 971 47 57 54
07008 Palma de Mallorca

[cine fàgial]

t e n d è n c i e s

Tom Hanks roda a Mallorca (Nova Zelanda)

TEXT: MATÍAS VALLÉS

Si el cinema aconsegueix que la Mallorca actual passi per Nova Zelanda, continua essent la fàbrica dels somnis. No apunt amb aquesta introducció a la meua imminent migració al paradís austral, però tampoc advertesc que els neozelandesos es desplacin en massa a les nostres costes. Els germans Wachowski, que varen aconseguir

colar la portada d'un llibre de Baudrillard en el seu *Matrix*, han dirigit a l'illa mediterrània passatges d'*El atlas de las nubes*, la singular novel·la de David Mitchell. Quan *El senyor dels anells* va consagrar els paisatges neozelandesos com l'encarnació mateixa de la naturalesa, una producció amb els oscaritzats Tom Hanks i Halle Berry

fa el recorregut invers. L'actriu va certificar el seu enamorament de l'illa en trencar-se una cama per aquests voltants, les estrelles de Hollywood tenen costums altament inusuals.

El atlas de las nubes tindrà el llançament multitudinari que cal esperar. No obstant això, hem de preguntar-nos lícitament si contribueix a la promoció de Mallorca, o si l'illa ha estat triada perquè sembla un altre lloc, segons creu una part creixent dels seus nadius, i segons va passar quan va escenificar *Al este de Java*, on es troba Bali. En el fons batega una qüestió angoixosa, perquè vénen anualment a Mallorca deu milions d'estrangers, amb una periodicitat ritual? I la pregunta següent planteja si necessitam la publicitat afegida que aporta el cinema, en què el paisatge s'ha convertit en la primera marca per promocionar. Pens, evidentment,

en la pel·lícula hawaiana *Los descendientes*, sens dubte l'acoblament més efectiu dels darrers anys entre una narració i la seva geografia. Les pausades desventures de George Clooney serien inassumibles si l'acció transcorregués a Manhattan. Per cert, Hawaii i Mallorca són les regions del planeta amb un nombre més gran de visitants en relació amb la seva superfície.

Vaig estar uns minuts amb Hugh Grant a Mallorca. Hauria de consignar que el doble Oscar em va semblar una persona normal, però atorgaria una categoria excepcional a una circumstància mil vegades repetida. L'illa relativitza els amos de l'univers, ningú no pot ser gaire convincent en el seu entorn. Les estrelles de Hollywood s'adonen dels avantatges d'una retallada de la seva popularitat. Tal vegada el bene-

fici més immediat i apreciable dels rodatges consisteix en el negoci que generen l'allotjament i la manutenció dels equips. En el cas d'*El atlas de las nubes*, dos centenars d'habitacions fora de temporada. En fi, la pel·lícula promocionarà abans l'illa que no la novel·la, perquè ja ningú no s'entreté en el llibre si ha devorat abans la pel·lícula.

Ben pensat, l'essència d'*El atlas de las nubes* rau en el mosaic, la intersecció de tesselles independents en aparença però que acaben teixint una realitat dotada de bellesa. Si es mira bé, quelcom semblant succeeix amb Mallorca. Com no evocar una altra celebritat, l'Annie Lennox d'Eurythmics, quan passeja per la urbanització ininterrompuda de les Illetes i maleeix que «Mallorca manté l'encant fins i tot a les zones que són només ciment». El misteri insular.

el mirall

Assemblea General de l'associació **El Mirall**

Dia: Dijous 29 de març

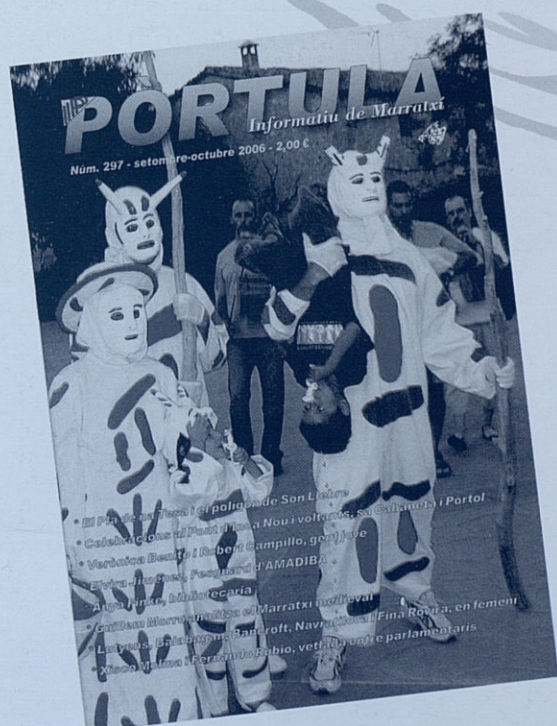
Hora: 19.00 h

Lloc: Can Alcover - Espai de Cultura
Carrer de Sant Alonso, 24

Ordre del dia

1. Lectura i aprovació, si escau, de l'acta de la sessió anterior.
2. Balanç econòmic de l'exercici del 2011.
3. Memòria de l'exercici del 2011.
4. Aprovació dels pressuposts del 2012.
5. Torn obert de paraules.

Edicions
de llibres
i revistes

Disseny e impressió
offset i digital

Pressupost sense
compromís !!!

Cartells, fulletons,
targetes, calendaris,
carpetes, etc...

carrer del baix riera, 1-a
tel/fax: 971 475 754
07008 palma
xiscoartgrafic@ono.com

XISCO
arts
gràfiques

012

La Generalitat t'ajuda en tot moment

Més que un número,
un munt de solucions.

Consultes, tràmits, queixes i suggeriments

Per telèfon

012 24h al dia
tots els dies de l'any.

Per Internet

Contacte
gencat.cat/contacte

Oficina Virtual de Tràmits
gencat.cat/ovt

Presencialment

Oficines d'Atenció Ciutadana
a Catalunya:

Barcelona

Carrer de Sant Honorat, 1-3
T. 93 402 46 67

Cerdanya

Plaça del Rec, 5 Puigcerdà
T. 972 88 03 11

Girona

Plaça de Pompeu Fabra, 1
T. 872 975 000

Lleida

Carrer de Lluís Companys, 1
T. 973 70 35 00

Tarragona

Carrer de Sant Francesc, 3 entl.
T. 977 23 65 59

Terres de l'Ebre

Carrer Jaume I, 2-4 Amposta
T. 977 70 53 19

Serveis d'informació

Al mòbil

Accedeix als serveis
de gencat.mobi:
El temps, trànsit,
rodalies, mou-te...

A Twitter

Segueix @012
per conèixer la informació
de la Generalitat
i fer-hi consultes.

www.gencat.cat

Establiment: 0,33€. Cost/min: 0,087€
Tarifació per segons. IVA INCLOS

Generalitat
de Catalunya